

RIKSDAGENS SVAR 185/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om vikariehjälp för renskötare och lag om ändring av 114 § i lagen om pension för lantbruksföretagare

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lag om vikariehjälp för renskötare och lag om ändring av 114 § i lagen om pension för lantbruksföretagare (RP 239/2014 rd).

Beredning i utskott

Social- och hälsovårdsutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (ShUB 24/2014 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om vikariehjälp för renskötare

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens tillämpningsområde och beaktande av Europeiska unionens lagstiftning

Kostnaderna för den vikariehjälp som en renskötaren själv ordnat ersätts inom ramen för ett anslag i statsbudgeten i enlighet med denna lag.

Vid verkställigheten av denna lag iakttas dessutom kommissionens förordning (EU) nr 702/2014 genom vilken vissa kategorier av stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*gruppundantagsförordningen för jordbrukssektorn*).

2 §

Renskötare

Denna lag tillämpas på sådana renskötare som ensamma eller tillsammans med en person under 18 år som är släkt med renskötaren i rakt nedstigande led och som varaktigt lever i renskötarens hushåll äger minst 50 i 5 § i renskötsellagen (848/1990) avsedda inräknade renar. Dessutom krävs det att renskötaren är skyldig att teckna en försäkring enligt 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) och att han eller hon antingen har en sådan försäkring eller har lämnat in ansökan om en sådan försäkring.

Äganderätten och antalet renar baserar sig på den renlängd enligt 30 § i renskötsellagen som senast fastställts och är tillgänglig vid tidpunkten för vikariehjälp. En ändring som gjorts i renlängden efter fastställandet beaktas bara om

renbeteslagets styrelse fastställer ändringen före den tidpunkt vid vilken vikariehjälpen utförs.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *renskötselarbete* sådant arbete med renskötsel som ska försäkras enligt lagen om pension för lantbruksföretagare,

2) *familjemedlem* make samt person som inte fyllt 18 år och som varaktigt lever i renskötarens hushåll och är släkt med renskötare eller dennes make i rakt nedstigande led,

3) *make* äkta make samt person som fortgående lever i gemensamt hushåll med renskötare under äktenskapsliknande förhållanden.

4 §

Förutsättningar för erhållande av vikariehjälp

En renskötare kan få vikariehjälp enligt denna lag, om behovet av vikariehjälp orsakats av renskötarens arbetsförmåga till följd av sjukdom eller olycksfall. Arbetsförmågan ska visas med ett intyg av en läkare, sjukskötare eller hälsovårdare till den del antalet vikariehjälpdagar per kalenderår överskrider sju dagar.

Förutsättningarna för att få vikariehjälp uppfylls inte om renskötare vid den tidpunkt vikariehjälpen utförs, i enlighet med en lag som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) eller i lagar om införande av dem får full invalidpension som beviljats tills vidare eller rehabiliteringsstöd som motsvarar full invalidpension.

5 §

Arbeten som ersättningen grundar sig på

Kostnaderna kan ersättas bara om de orsakats av skötsel av sådana vid tidpunkten för vikariehjälp nödvändiga renskötselarbeten som renskötare själv skulle ha utfört för egen, en famil-

jemedlems eller renbeteslagets räkning, om renskötare inte hade varit arbetsförmögen.

Ersättning betalas inte, om

1) en familjemedlem till renskötare hade kunnat utföra det arbete som vikarien utfört,

2) annat offentligt finansieringsstöd har beviljats för arbetet,

3) arbetet hör till renskötarens uppgifter när han eller hon är i anställningsförhållande eller uppdragsförhållande till renbeteslaget,

4) arbetet hänför sig till ett förtroende- eller förvaltningsuppdrag eller annat motsvarande uppdrag som renskötare fullgör, eller

5) arbetet består av sådan förädling av en renprodukt som inte är nödvändig med tanke på produktens hållbarhet.

6 §

Vikarien

Kostnaderna kan ersättas endast om renskötare har skaffat vikariehjälpen av en serviceproducent som antecknats i förskottsuppbördsregistret.

Kostnaderna ersätts inte om renskötare eller en familjemedlem direkt eller indirekt har producerat tjänsterna eller om vikarien är en familjemedlem till renskötare.

7 §

Maximitiden för vikariehjälp per år

Maximiantalet vikariehjälpstimmar per renskötare under ett kalenderår fastställs genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet före utgången av det föregående kalenderåret. Maximiantalet fastställs med beaktande av det anvisade anslaget för året i fråga. Vikariehjälpstimmar får användas högst 90 dagar per kalenderår.

8 §

Ersättning som betalas för vikariehjälp

Ersättningen är högst 17 euro per timme. Ersättning betalas inte i fråga om mervärdesskat-

tens andel. Beloppet justeras årligen vid ingången av januari med den lönekoeficient som avses i 96 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare. Det belopp som anges i denna lag motsvarar nivån för lönekoeficienten för 2015.

Om det timpris som renskötaren och serviceproducenten kommit överens om är mindre än den ersättning som avses i 1 mom., ska det pris som renskötaren och serviceproducenten kommit överens om betalas i ersättning. Priset kan endast utgöras av sådan ersättning för arbete som avses i 25 § i lagen om förskottsuppbörd (1118/1996).

Ersättningen betalas till serviceproducenten.

9 §

Ansökan om vikariehjälp

Renskötaren ska ansöka om vikariehjälp skriftligen hos Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt (LPA) innan det arbete som vikariehjälp omfattar inleds. Vikariehjälp ska sökas separat när varje behov av vikariehjälp börjar eller när vikariehjälp för samma behov fortsätter efter ett avbrott.

Ingen separat ansökan behöver dock göras om

1) renskötaren redan tidigare har lämnat LPA ett i 4 § 1 mom. avsett intyg av vilket framgår hans eller hennes arbetsförmåga när vikariehjälp i fråga börjar, eller

2) renskötaren ännu inte har lämnat LPA den ansökan om ersättning enligt 10 § som hänför sig till föregående ansökan om vikariehjälp.

Av ansökan och dess bilagor ska framgå de uppgifter som behövs för att vikariehjälp ska beviljas.

10 §

Ansökan om ersättning

Renskötaren ska ansöka om ersättning hos LPA senast den kalendermånad som följer efter den tidpunkt då vikariehjälp utfördes. Även om ansökan inte lämnats in inom föreskriven tid kan ersättning beviljas, om det på grund av

dröjsmålet skulle vara oskäligt att vägra sökanden ersättning.

Av ansökan och dess bilagor ska framgå

1) antalet vikariehjälpdagarna och antalet arbetade timmar,

2) serviceproducenten,

3) vikariens namn och bekräftelse på att förutsättningarna för ersättning av kostnaderna enligt 6 § uppfylls,

4) vilka uppgifter vikarien har utfört,

5) det timpris för ordnande av vikariehjälp som överenskommits, och

6) övriga uppgifter som behövs för betalning av ersättning.

Till ansökan ska fogas serviceproducentens bekräftelse av 2 mom. 1—5 punkten samt serviceproducentens meddelande om att annat offentligt finansieringsstöd för arbetet inte har beviljats serviceproducenten.

11 §

Utlåtanden

En i 19 § i renskötsellagen avsedd renvård eller, när denne är förhindrad, renvårdens i 2 mom. i den paragrafen avsedda ställföreträdare ska ge LPA ett utlåtande där han eller hon i behövlig omfattning ger en bedömning av om förutsättningarna för vikariehjälp och ersättande av kostnaderna uppfylls. Utlåtandet ges av renvården i det renbeteslag där den renskötare som anlitat vikariehjälp är delägare. Renskötaren ska underrätta renvården om att vikariehjälp ordnas så snart det framgått att vikariehjälp behövs.

LPA kan begära utlåtande av renbeteslagets styrelse, om ansökan om vikariehjälp eller ersättning för kostnader står i strid med det i 1 mom. avsedda utlåtandet eller om det annars behövs för att ärendet ska kunna utredas.

12 §

Beslutsfattande och betalning av ersättning

Beslut kan meddelas i form av datorutskrift eller annars åtminstone delvis som färdigtryckta handlingar. I sådana fall kan beslutet underteck-

nas maskinellt. Beslutet delges parten på det sätt som föreskrivs i 59 § i förvaltningslagen (434/2003).

LPA betalar ersättningen till ett av serviceproducenten angivet konto hos en bank i någon av Europeiska unionens medlemsstater.

13 §

Återkrav av ogrundad ersättning

Om ersättning har betalats utan grund, är renskötaren skyldig att betala de kostnader som detta orsakat LPA.

LPA kan helt eller delvis avstå från återkrav, om detta anses skäligt och betalningen av den ogrundade ersättningen inte kan anses ha berott på renskötarens eller dennes företrädares svikliga förfarande. LPA kan också avstå från återkrav om det belopp som ska återkrävas är litet. Återkrav samt indrivning av ränta ska dock ske till fullt belopp, om återkravet beror på att den ersättning som betalats inte har motsvarat de regler för statligt stöd till jord- och skogsbruket som ligger till grund för godkännandet av avbytarsystemet och om Europeiska unionens lagstiftning kräver det. Beslut om återkrav ska fattas inom fem år från den dag den ogrundade ersättningen betalades, om inte något annat följer av Europeiska unionens lagstiftning.

Om en fordran som fastställts genom ett beslut om återkrav inte har betalats på förfallodagen, får en årlig dröjsmålsränta tas ut från förfallodagen med tillämpning av den räntesats som föreskrivs i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). Förfallodagen får infalla tidigast två veckor efter den dag beslutet om återkrav meddelades.

Fordran som fastställts genom ett beslut om återkrav är jämte dröjsmålsräntor direkt utsökbar. Bestämmelser om indrivning av fordran

finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

14 §

Ändringssökande

Beslut som LPA meddelat med stöd av denna lag av får överklagas genom besvär hos Norra Finlands förvaltningsdomstol på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Besvärsskriften ska lämnas in till LPA inom besvärstiden.

LPA ska rätta sitt beslut om den till alla delar godkänner besvären. I övriga fall ska LPA utan dröjsmål och senast inom 30 dagar från besvärstidens utgång sända besvärsskriften, sitt utlåtande och handlingarna i ärendet till Norra Finlands förvaltningsdomstol.

Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen om denna beviljar besvärstillstånd.

15 §

Allmän ledning, styrning och övervakning samt verkställighet

Den allmänna ledningen, styrningen och övervakningen av verksamhet som avses i denna lag hör till social- och hälsovårdsministeriet. LPA svarar för verkställigheten av lagen.

16 §

Statens ersättning för kostnaderna för vikariehjälp

LPA:s kostnader för betalning av ersättningar enligt 8 § ersätts med statens medel inom ramen för det anslag som anvisas i statsbudgeten. Ersättningen betalas årligen som förskott i två lika stora poster i januari och juli så att förskottet står till LPA:s förfogande den första bankdagen i månaden. Social- och hälsovårdsministeriet kan av särskilda skäl betala förskottet med avvikelse från vad som föreskrivs ovan, om LPA:s beredskap att betala de ersättningar som avses i denna lag annars äventyras.

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer senast den 25 juni varje år det slutliga beloppet av statens ersättning för det föregående kalenderåret. LPA ska för detta ändamål lämna ministeriet en utredning över kostnaderna för det föregående året senast den 20 den månad som föregår fastställandet.

Om de förskott som under kalenderåret betalats till LPA i enlighet med 1 mom. överstiger det slutliga beloppet av statens ersättning, ska den överstigande delen användas för det följande årets kostnader.

17 §

Statens ersättning för förvaltningskostnader

LPA betalas en skälig ersättning av statens medel för de förvaltningskostnader som skötseln av uppgifterna enligt denna lag orsakat LPA.

På framställning av LPA beslutar social- och hälsovårdsministeriet om den i 1 mom. avsedda skäliga ersättningens belopp och betalar ersättningen till LPA i samband med den ersättning som avses i 31 § i lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare (1231/1996).

18 §

Renskötarens anmälningsskyldighet

En renskötare ska lämna LPA sådana upplysningar om sig själv, sina familjemedlemmar och sitt renskötselarbete som kan inverka på erhållandet av vikariehjälp eller ersättning enligt denna lag eller på ersättningsbeloppet.

19 §

Serviceproducentens anmälningsskyldighet

Serviceproducenten ska meddela LPA sådana uppgifter om vikariearbetet, vikarien och sin näringsverksamhet som kan inverka på erhållandet

av ersättning för vikariehjälp eller på ersättningsbeloppet.

20 §

Sekretess och utlämnande av uppgifter

Utöver vad som i 24 § 1 mom. 20 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) föreskrivs är också sådana handlingar och uppgifter i dem sekretessbelagda som hänför sig till verkställigheten av denna lag och som gäller en renskötarens ekonomiska ställning.

Utöver det som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet har LPA rätt att, oberoende av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, till Skatteförvaltningen lämna ut uppgifter som LPA förfogar över och som behövs för beskattningen, som har samband med verkställigheten av denna lag och som gäller betalda ersättningar, mottagarna av ersättningarna och vikariehjälpens samt kostnader som ersättningarna grundar sig på.

21 §

Rätt att få uppgifter

På LPA:s begäran är ett renbeteslag, en renvård, en renvårds ställföreträdare, skattemyndigheten, Befolkningsregistercentralen, Landsbygdsverket, magistraten, Pensionsskyddscentralen samt pensionsstiftelser och andra pensionsanstalter skyldiga att oberoende av sekretessbestämmelserna avgiftsfritt lämna ut uppgifter som de förfogar över och som gäller en renskötarens eller serviceproducentens företagsverksamhet eller de pensioner som beviljats renskötaren samt andra uppgifter som är nödvändiga för att ett ärende som behandlas ska kunna avgöras, för att åtgärder i ärendet ska kunna genomföras eller för att uppgifter som lämnats till LPA för verkställigheten av denna lag ska kunna kontrolleras.

22 §

LPA:s rätt att använda uppgifter som erhållits i andra ärenden

LPA har rätt att i enskilda fall vid behandlingen av ett ärende enligt denna lag använda uppgifter som LPA fått för skötseln av sina övriga föreskrivna uppdrag, om det är uppenbart att dessa uppgifter påverkar beviljandet av vikariehjälp eller erhållandet av ersättning enligt denna lag, att uppgifterna enligt lag ska beaktas vid beslutsfattandet och att LPA också annars separat har rätt till dessa uppgifter. Den som ansöker om vikariehjälp och ersättning ska på förhand underättas om att uppgifterna eventuellt kommer att användas.

23 §

Bevarande av handlingar

Handlingar som gäller beviljande av och ersättning för vikariehjälp enligt denna lag ska bevaras den tid som anges i gruppundantagsförordningen för jordbrukssektorn, om inte arkivverket har bestämt att handlingarna ska bevaras varaktigt.

24 §

Avbrytande av betalning av ersättning

Prövningen av förutsättningarna för erhållande av vikariehjälp och betalningen av ersättningar kan avbrytas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet, om det inte finns medel för betalning av ersättningarna eller Europeiska unionens lagstiftning kräver detta.

Om ersättningarna för vikariehjälp som ordnats innan avbrottet börjar gälla inte kan betalas till fullt belopp på grund av brist på medel, kan de betalas det följande året av det anslag som anvisats för kostnaderna för vikariehjälp för renskötare i statsbudgeten för det året.

25 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Trots vad som i 7 § bestäms om fastställandet av maximiantalet vikariehjälpstimmar, är maximiantalet vikariehjälpstimmar 150 timmar per renskötare år 2015.

Lag

om ändring av 114 § i lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) 114 § 1 mom. 9 punkten, sådan den lyder i lag 969/2013, som följer:

114 §

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts uppgifter

Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt har till uppgift att sköta

— — — — —
9) avbytarservice för lantbruksföretagare enligt lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare (1231/1996), avbytarservice för pälsdjursuppfödare enligt lagen om avbytarservice för pälsdjursuppfödare (1264/2009) och vikariehjälp för renskötare enligt lagen om vikariehjälp

för renskötare år 2014 (968/2013) och lagen om
vikariehjälp för renskötare (/),

— — — — —

Denna lag träder i kraft den

20 .

Helsingfors den 2 december 2014
